

ELSÄKERHETS
VERKET

BYGGARBETSPLATSER

Björn Andersson/Lars Melchert

PROJEKT 26140

Byggarbetsplatser

Dnr: 09EV368

SAMMANFATTNING

År 2009 startade projektet ”Byggarbetsplatser”. Man beslutade att kartlägga byggtreprenörers efterlevnad av lagstiftningen vid byggarbetsplatser samt att få en uppfattning om de nya reglerna och anvisningarna som kommer i och med elinstallationsreglerna SS 436 40 00 utgåva 2, följs vid tillfälliga elanläggningar. I projektet ingick att besöka ca 30 byggarbetsplatser inom tillsynskontoren väst och öst. Byggarbetsplatserna inhämtades från förnamälan hos Arbetsmiljöverkets olika distrikt gällande större byggarbetsplatser. Kriterierna för större byggarbetsplatser är antingen byggnation under minst 30 dagar eller totalt 500 persondagar. Vid besöken intervjuades byggarbetsplatsernas platschefer. Vid intervjuerna ställdes frågor om skötsel och användning av de tillfälliga anläggningarna samt information om kommande nya regler som introduceras med den nya utgåva 2 av elinstallationsreglerna SS 436 40 00.

Av svaren på intervjuerna, framkom att det råder god kunskap om de tillfälliga elanläggningarna.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	
Innehållsförteckning	
1 Byggarbetsplatser	
1.1 Projektbeskrivning	1
1.2 Begränsning	1
2 Resultat	2
2.1 Frågeutvärdering och okulärkontroll	2
2.1.1 Kännedom om föreskrifter och standarder	2
2.1.2 Okulärkontroll av ansluten utrustning	3, 4, 5
3 Slutsats	6
4 Bilaga	7
4.1 Bilaga 1: Frågeformulär	7

bjorn.andersson@elsakerhetsverket.se

PROJEKT 26140

Byggarbetsplatser

Dnr: 09EV368

lars.melchert@elsakerhetsverket.se

1 BYGGARBETSPLATSER

1.1 PROJEKTBESKRIVNING

Nya regler och anvisningar har introducerats på området. I och med att ELSÄK-FS 2008:1 börjat gälla fr.o.m. 1 oktober 2008 finns inga detaljerade bestämmelser för tillfälliga starkströmsanläggningar kvar i föreskrifterna. God elsäkerhetsteknisk praxis enligt föreskrifterna kompletteras med praxis från standarder eller andra bedömningar. I SS 436 40 00 utgåva 2, 704 bygg- och rivningsplatser, kommer förändringar i frånkopplingstid från nuvarande 0,2 s till 5 s med en utökning av kravet på jordfelsbrytare med 30 mA märkutlösningsström.

En kartläggning av byggtreprenörers efterlevnad av lagstiftningen vid byggarbetsplatser behövs när nya regler och anvisningar introduceras. 28 slumpvis utvalda byggarbetsplatser fördelat inom tillsynskontoren väst och öst har besökts. Urvalet har gjorts med underlag från Arbetsmiljöverkets tillsynsdistrikt.

1.2 BEGRÄNSNING

För att avgränsa urvalet av anläggningar har vissa begränsningar införts. Kriterierna för större byggarbetsplatser är antingen byggnation under minst 30 arbetsdagar med minst 20 personer eller totalt 500 persondagar. Den geografiska spridningen på besöken är fördelat inom tillsynskontor väst och tillsynskontor öst..

Projektet har utförts genom besök på byggarbetsplatser där platschefer intervjuats. Ett frågeformulär har använts för att kunna fånga upp en bild om kunskapen av föreskrifter och standarder.

2 RESULTAT

2.1 FRÅGEUTVÄRDERING OCH OKULÄRKONTROLL

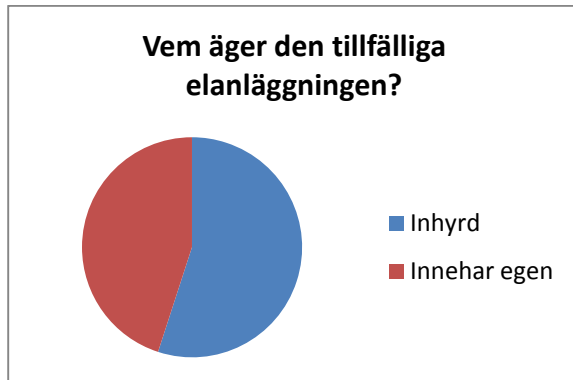
2.1.1 KÄNNEDOM OM FÖRESKRIFTER OCH STANDARDER

Frågeformuläret var frågor som rörde skötsel- och utförandeföreskrifter samt standarder. Nedan redovisas svaren.

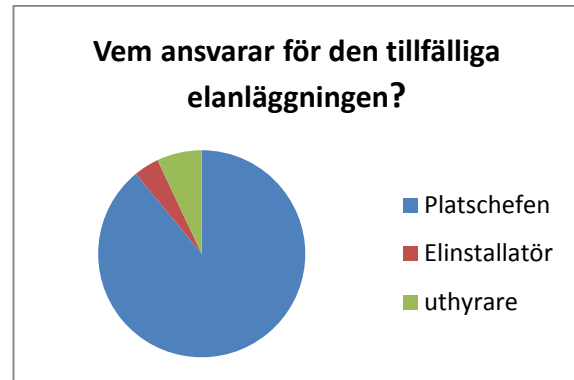
Frågeställning	Resultat
1.) Vem äger den tillfälliga elanläggningen?	55 % använder sig av inhyrd tillfällig elanläggning. 45 % innehar egen tillfällig elanläggning.
2.) Vem ansvarar för den tillfälliga anläggningen?	89 % ansvarar platschefen för den tillfälliga elanläggningen. 4 % elinstallatör och 7 % uthyrare,
3.) Vem utför behörighetskrävande elarbete på tillfällig elanläggning?	75 % anlitas ett elinstallations företag. 11 % utför egen personal och 14 % utför uthyraren.
4.) Provas elanläggningen före idrifttagning?	86 % svarade Ja och 14 % svarade Nej/acceptabelt.
5.) Görs fortlöpande kontroll av elanläggningen under dess varaktighet?	79 % svarar Ja och 21 % svarade Nej/Oacceptabelt.
6.) Finns byggcentraler kvar utan 30 mA jordfelsbrytare med uttag upp till 16A?	19 % svarade Ja och 81 % svarade Nej.
7.) Är kablar och utrustning förlagda/placerade så att de är skyddade för skador på utsatta ställen?	75 % svarade Ja och 25 svarade Nej/Oacceptabelt.
8.) Är anslutningskablar fixerade med dragavlastning där dragpåkning kan uppstå?	83 % svarade Ja och 17 % svarade Nej/Oacceptabelt.
9.) Hur utförs tillsyn på den tillfälliga elanläggningen efter användning?	50 % uthyraren, 17 % elinstallationsföretag, 27 % egen personal och 6 % ingen tillsyn.
10.) Har platschefen vetskap och system om de nya kraven enl. SS 436 40 00 utgåva 2?	17 % svarar ja och 83 % svarar nej/acceptabelt.
11.) Följer en elkunnig person med på skyddsronderna där tillfällig elanläggning kontrolleras som särskild punkt?	72 % svarar Ja och 18 % svarar Nej/Oacceptabelt.

Diagram 2.1.1: Svar till frågeformulär

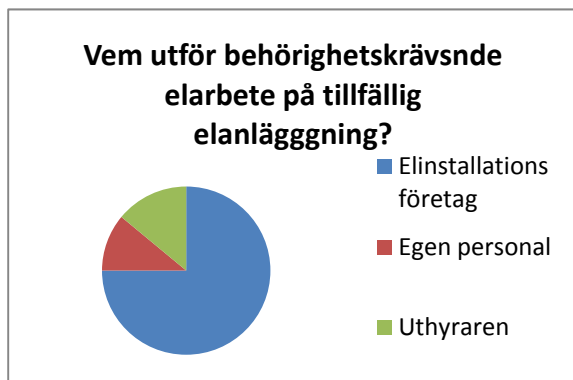
1.)

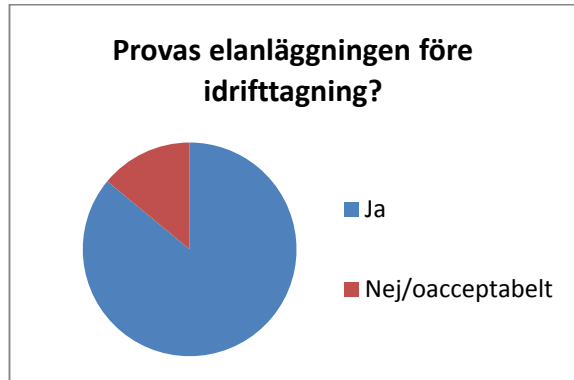
2.)

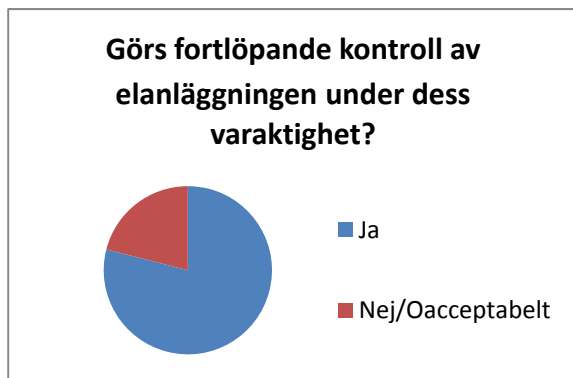
3.)

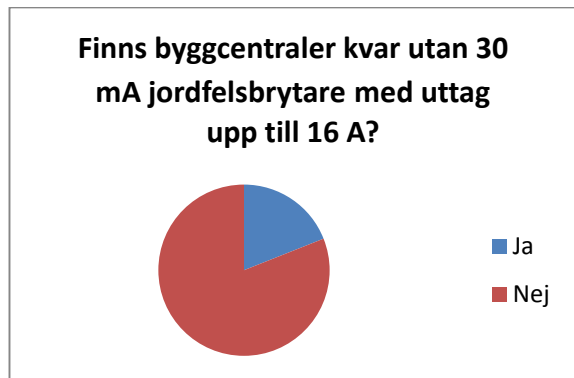
4.)

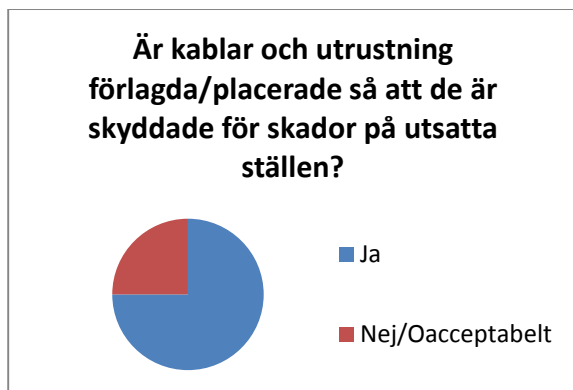
5.)

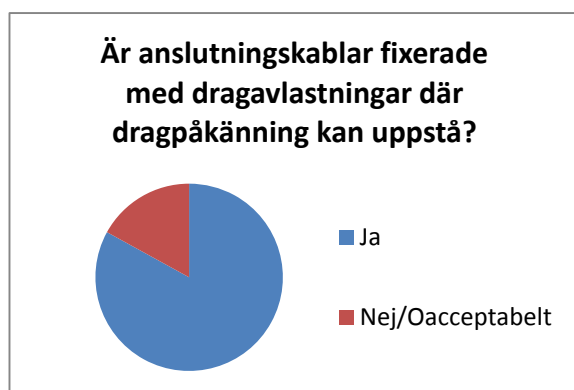
6.)

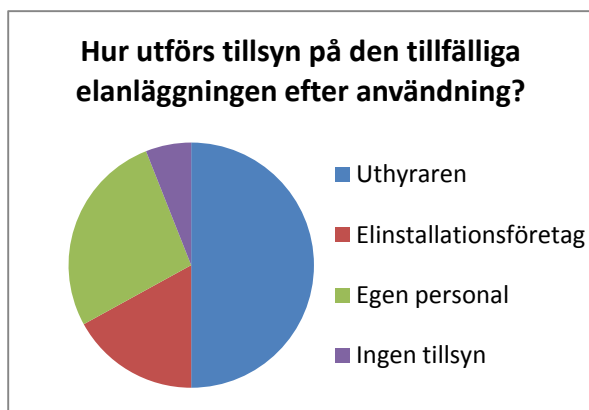
7.)

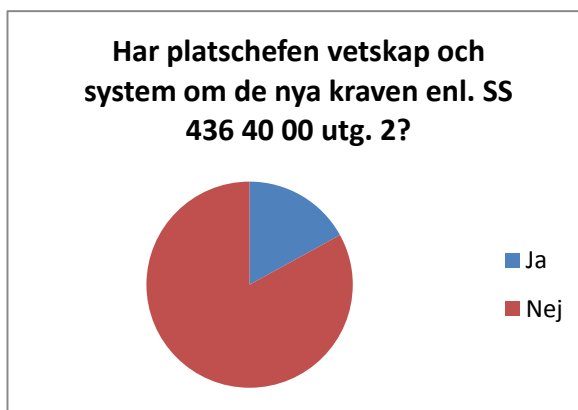
8.)

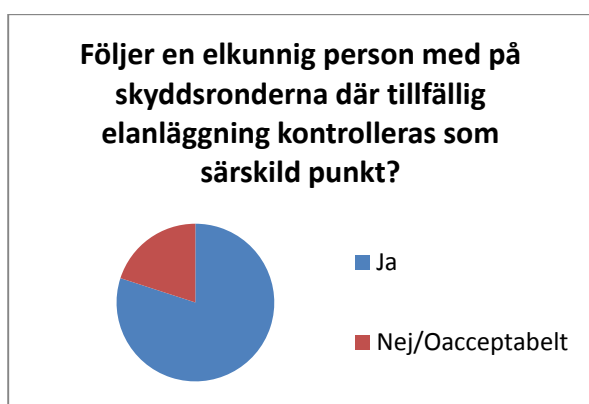
9.)

10.)

11.)

2.1.2 OKULÄRKONTROLL AV ANSLUTEN UTRUSTNING

Tabell 2.1.2.: Brister vid okulärkontroll av tillfällig elanläggning

Kontrollpunkter	Antal anmärkningar
Bristfällig dragavlastning.	20
Jordfelsbrytare saknas i byggcentral	2
Starkströmskabel skadad	2
Skarvdon defekt	5
Central defekt/olämplig	11
Bristfällig förläggning av kabel	28
Anslutningskabel defekt	11
Defekt ansluten utrustning	2
Defekt belysnings slinga	1
Totala antalet anmärkningar	84

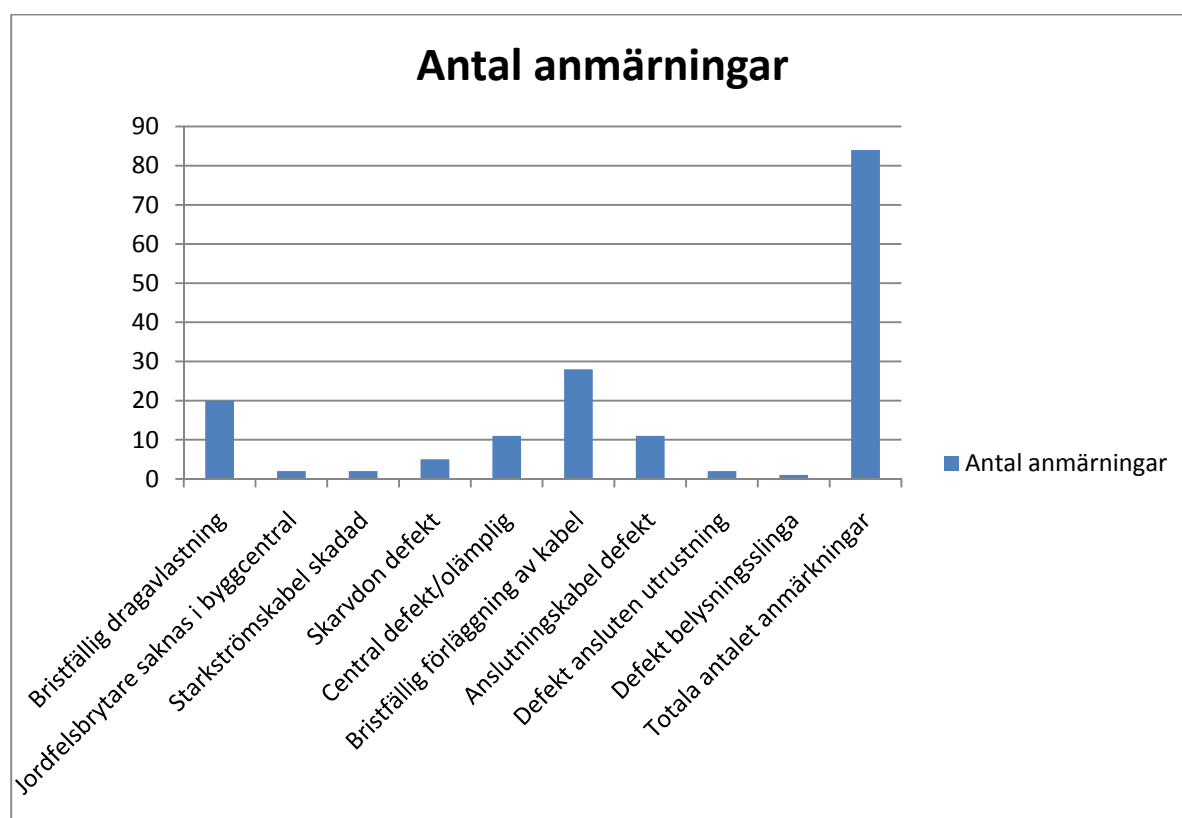

Diagram 2.1.2.: Brister vid okulärkontroll av tillfällig elanläggning

3 SLUTSATS

God elsäkerhet vid byggarbetsplatser

När starkströmsföreskrifterna ELSÄK-FS 2008:1 trädde i kraft, innebar detta en förändring på så sätt att det inte längre finns några föreskrifter för tillfälliga starkströmsanläggningar. Detta projekt skulle ta reda på hur byggentreprenörer följer lagstiftningen.

Totalt planeras ett trettiotal tillsynsbesök vid större byggarbetsplatser i mellersta Sverige. Vid inspektion av den tillfälliga anslutna utrustningen har säkerheten i stort sett varit i god. Brister har uppmärksamrats vid 75 % av de besökta byggarbetsplatserna. Brister som påträffats mest är t ex bristfällig förläggning av kablar, bristfälliga dragavlastningar samt defekta elcentraler och defekta anslutningskablar. Dock har inga allvarliga brister påträffats vid projektets tillsynsbesök.

Entreprenörerna är måna om att inte få något stopp i produktionen. De har även bra kvalitet i utförandet av skötsel av den tillfälliga elanläggningen.

Kunskap om den nya standarden Elinstallationsreglernas SS 436 40 00 utgåva 2 och dess påverkan på tillfälliga elanläggningar är ringa. Däremot känner många entreprenörer till Elsäkerhetsverket och verkets roll när det gäller regelverk och tillsyn.

4 BILAGA

4.1 BILAGA 1: FRÅGEFORMULÄR PROJEKT 26140